

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
inbreng en opbrengst ALV VNG 13 januari 2022	3364476		25 januari 2022

Geachte leden van de raad,

Op 13 januari 2022 heeft een extra algemene ledenvergadering (ALV) van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) plaatsgevonden. Namens het college heeft wethouder Bruggink deelgenomen aan die vergadering en namens Hengelo gestemd. Graag informeren wij u op hoofdlijnen over de besluiten en de Hengelose opstelling tijdens deze ALV.

Verdeelmodel gemeentefonds

Voortraject

De gemeentefinanciën staan bij alle gemeenten onder druk. Dat maakt het voor gemeenten lastig om een zorgvuldig en stabiel beleid voor de lange termijn op te stellen. Het is daarom van groot belang om de financiële positie van gemeenten te versterken. Momenteel wordt met het Rijk gesproken over een nieuw verdeelmodel voor het gemeentefonds. De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) heeft in oktober 2021 advies uitgebracht over het herverdelingsvoorstel van het Rijk. Kort gezegd, acht de Raad het niet verstandig om het voorstel op de voorgestelde manier zonder meer in te voeren. Hij stelt een aantal niet-vrijblijvende randvoorwaarden: meer verantwoording van gemaakte keuzes, meer toetsing aan andere grootheden als financiële draagkracht en regionale welvaart, aanpassing van variabelen in het model die vertekend zijn door peiljaar en methodiek. Hij adviseert ook direct na invoering een aantal acties in gang te zetten, met name rond bekostiging sociaal domein. Naar het oordeel van de Raad is (veel) eerder dan in 2027 een evaluatie nodig. Hij adviseert het voorgestelde ingroeipad, met inachtneming van de randvoorwaarden, beperkt te houden tot drie-jaarlijkse stappen van maximaal 15 euro per inwoner. Wij kunnen ons goed vinden in dit advies, dat op veel aspecten de vinger op de zere plek legt.

Zoals in de raadsbrief over de septembercirculaire 2021 van het gemeentefonds is aangegeven, zou de consultatiefase van de VNG na het rapport van de ROB beginnen. Echter de VNG heeft toen aangegeven voorlopig geen inhoudelijke reactie op de voorstellen voor een andere verdeling van het gemeentefonds te geven na het kritische rapport van de ROB. De VNG wilde eerst een reactie van het minister van BZK op die kritiekpunten. Medio december 2021 blijkt uit een brief van de minister van BZK dat de herverdeling van het gemeentefonds wat haar betreft kan worden ingevoerd met ingang van 2023, met hierbij de kanttekening dat er vervolgens allerlei vervolgonderzoeken in de aanloop naar en na de invoering van het nieuwe verdeelmodel in gang worden gezet. Vervolgens wil het ministerie de effecten hiervan monitoren om de verdeling stapsgewijs te verbeteren.

In de Beleidsbegroting 2022-2025 en in het technisch beraad daarover is ambtelijk al aangegeven dat de gemeente Hengelo op basis van de herverdeling een voordeelgemeente zal zijn, maar in welke mate was toen nog geen duidelijkheid over, omdat er nog allerlei vragen over de onderbouwing aan het ministerie van BZK waren gesteld. Inmiddels heeft eind december 2021 het

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

ministerie de onderliggende voorlopige berekeningen voor alle gemeenten behoorlijk bijgesteld (op basis van het uitkeringsjaar 2019) met als gevolg dat het eerdere (voorlopige) positieve herverdeeleffect voor Hengelo flink neerwaarts is bijgesteld. Dit illustreert de onzekerheid die nog steeds aan het voorgestelde verdeelmodel kleeft.

Resolutie 'Naar een uitlegbaar en stabiel beter verdeelmodel gemeentefonds'

Ook de VNG verzet zich tegen het voorgestelde model. Om dat verzet kracht bij te zetten is een resolutie 'Naar een uitlegbaar en stabiel beter verdeelmodel gemeentefonds' opgesteld voor de extra algemene ledenvergadering (ALV) van 13 januari jl. In de overwegingen is bij de resolutie aangegeven dat er veel is wat gemeenten verbindt:

- Gemeenten hebben eerder verzocht om verbetering van de bestaande verdeling omdat de huidige verdeling achterhaald en verouderd is
- Gemeenten zijn gebaat bij stabiele en voorspelbare modeluitkomsten, om meerjarig beleid op te kunnen enten
- Gemeenten stellen zorgvuldigheid bij de totstandkoming van een nieuw verdeelmodel voorop
- Gemeenten hebben de volgende drie randvoorwaarden aan een nieuw verdeelmodel gesteld:
  - Een grotere omvang van het gemeentefonds, oftewel 'een grotere koek':
  - Voldoen aan het beoordelingskader
  - Een fair ingroeipad.

In de resolutie is aan de VNG-leden voorgesteld om de fondsbeheerders als volgt dringend te adviseren over het voorstel voor een nieuw verdeelmodel:

1. Het huidige verdeelmodel te vervangen door het nieuwe verdeelmodel, omdat de huidige verdeling achterhaald en verouderd is;
2. Volledig recht te doen aan de aanbevelingen in het ROB-advies, inclusief het ingroeipad;
3. Het nieuwe verdeelmodel in te voeren als dit verdeelmodel in lijn met de aanbevelingen van het ROB-advies is aangepast en de koek is vergroot;
4. Te borgen dat het doorontwikkelde model op draagvlak kan rekenen (bij gemeenten en de ROB); en
5. Als dit betekent dat het verdeelmodel niet per 1 januari 2023 wordt ingevoerd, dan de gemeenten die hier nadeel van ondervinden (gemist voordeel) te compenseren tot het moment dat het verdeelmodel in lijn met de aanbevelingen van het ROB-advies is aangepast.

Standpunt college vooraf

Op voorhand vonden wij als college de resolutie een stap in de goede richting. Binnen ons college was afgesproken dat we pas een standpunt zouden innemen na een toelichting/uitleg van het VNG bestuur op de resolutie. Belangrijk voor ons was dat vrij precies aangegeven moest worden hoe de resolutie geïnterpreteerd/geduid moest worden op met name de (bovenstaande) punten 3 t/m 5, zodat daarover later geen misverstanden ontstaan en dat we daarover een gedeeld beeld hebben. Al met al is naar ons oordeel sprake van een ingewikkelde afweging tussen snelheid en zorgvuldigheid. Er is sprake van grote urgentie op invoering per 1 januari 2023. Dat moet dan in de veronderstelling dat er (waarschijnlijk) sprake is van een eerlijke verbetering ten opzichte van het huidige verdeelmodel. Anderzijds is al wel duidelijk dat het nieuwe verdeelmodel niet voldoet aan de eerder gestelde randvoorwaarden. Er zijn bovendien eigenlijk nog te veel open einden, zowel voor wat betreft de inhoudelijke bijstelling van het model als het tijdsplan van invoering.

Tijdens de ALV

Tijdens de ledenvergadering is er nadrukkelijk ingegaan op de punten 3 tot en met 5 van het resolutievoorstel door Victor Everhardt (wethouder van de gemeente Amsterdam), vanuit zijn hoedanigheid als VNG bestuurslid en commissievoorzitter Financiën. Hij gaf in algemene zin aan dat het nieuwe verdeelmodel goed uitlegbaar en kosten georiënteerd moet zijn. Dat de compensatie genoemd in punt 5 van het resolutievoorstel absoluut geen sigaar uit eigen doos mag zijn en dat er veel druk op de gemeentefondsbeheerders (lees: ministerie van BZK) wordt gelegd dat recht doet aan het ROB advies. Voor het vervolgproces, als reactie op punt 4, zal de VNG er voor pleiten dat de ROB in stelling wordt gebracht en dat er voldoende draagvlak is voor een zorgvuldige invoering van het nieuwe verdeelmodel bij het ROB en gemeenten. Met betrekking tot

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074

de grootte van de koek (punt 3) gaf hij aan dat voor de jeugdzorg recht moet worden voldaan aan de uitspraak van de commissie van Wijzen, de opschalingskorting structureel van tafel moet en de afspraken over de ontwikkeling van het accres door het Rijk moet worden nagekomen.

Na deze uitleg hebben we als gemeente ingestemd met de resolutie en is deze resolutie uiteindelijk aangenomen met 89,81% van de stemmen.

Vervolgtraject

Tevens is tijdens de vergadering een motie van de gemeente Baarn over 'Het te volgen proces in vervolg op de resolutie herverdeling gemeentefonds' aangenomen met 91,8% van de stemmen. Hengelo heeft voor deze motie gestemd. In de motie wordt het VNG bestuur opgeroepen om in afstemming met de fondsbeheerders zorg te dragen voor:

1. Een stevige, meer prominente borging van de positie van de ROB tijdens de nadere analyse van de herijking;
2. Een intensieve consultatie van gemeenten tijdens het vervolgproces, door gemeenten een steviger rol te geven bij het beoordelen van de (tussentijdse) resultaten; en
3. Een helder communicatie over het te lopen tijdspad van dit proces in 2022, waardoor gemeenten de uitkomsten van de effecten van de herijking tijdig (kadernota, perspectiefnota) in hun meerjarig beeld kunnen opnemen.

Naar aanleiding van deze vergadering gaat de VNG een formeel advies sturen aan het ministerie van BZK. Daarna bepaalt het ministerie haar standpunt op basis van alle ontvangen reacties over dit dossier. We zullen uw gemeenteraad dan nader informeren over dit vervolgtraject. De definitieve herverdeeleffecten zullen pas bekend worden met ingang van de definitieve invoering van het nieuwe verdeelmodel (na aanpassingen en de actualisatie van de gegevens op het moment van invoering).

Hervormingsagenda Jeugd

Een ander groot thema dat is besproken tijdens de ALV is de problematiek rondom de jeugdzorg. Vanwege de weinig coöperatieve opstelling van de rijksoverheid was de VNG in het voorjaar van 2021 genoodzaakt een arbitrageprocedure te starten via een zogenaamde Commissie van Wijzen. De uitspraak van de Commissie van Wijzen was meer dan helder: het Rijk dient gemeenten te compenseren voor de feitelijke kosten van de jeugdhulp en Rijk en gemeenten dienen gezamenlijk een hervormingsagenda op te stellen. In het regeerakkoord wordt de uitspraak van de Commissie van Wijzen echter eenzijdig terzijde wordt geschoven en wordt de financiële bijdrage van het Rijk vanaf 2024 met € 100 miljoen en vanaf 2025 zelfs met € 500 miljoen verminderd. Dit is naar ons oordeel onhaalbaar en onaanvaardbaar. De voorgestelde eigen bijdrage van ouders en de normering van zorgkosten bieden geen adequate dekking voor gemeenten. Als dit niet wordt rechtgezet is niet te vermijden dat kwetsbare kinderen en gezinnen hiervan de dupe worden. Het risico voor het niet behalen van deze dekking mag, ook naar het oordeel van het VNG bestuur, op geen enkele wijze bij gemeenten mag komen te liggen.

Vanuit de VNG is daarom de resolutie "Randvoorwaarden voor de hervormingsagenda Jeugd" opgesteld. Daarin wordt onder meer overwogen Rijk en VNG in 2019 afspraken hebben gemaakt over een uit te voeren (AEF) onderzoek en een arbitrageprocedure. In het voorjaar van 2021 bleek dat inzet van die arbitrage (Commissie van Wijzen) helaas noodzakelijk was. In die arbitrage heeft de Commissie van Wijzen op 18 mei 2021 een heldere uitspraak gedaan. Ten eerste dient het Rijk de feitelijke tekorten van gemeenten op jeugd(zorg) te compenseren. En ten tweede dienen gemeenten en Rijk gezamenlijk een agenda uit te werken voor betere jeugdhulpverlening en een beheersbaar stelsel. De VNG heeft deze uitspraak, namens de gemeenten, volledig omarmd en zij committeert zich namens hen nadrukkelijk aan de verbetering van de kwaliteit van de jeugdhulp en beheersbaarheid van het jeugdhulpstelsel en de daartoe binnen de Hervormingsagenda Jeugd te definiëren maatregelen en zij dit ook verwacht van het Rijk. Het Rijk heeft dit ook uitgesproken in de bestuurlijke afspraken van juni 2021. Deze uitspraak, de bestuurlijke afspraken met het demissionaire kabinet van juni 2021 en de compensatie voor het jaar 2022 vormen voor Rijk en gemeenten de basis aan de slag te gaan met de Hervormingsagenda Jeugd, waarbij de VNG het voorbehoud heeft gemaakt van adequate structurele financiering vanaf 2023.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074

Het volledig uitvoeren van de uitspraak van de Commissie van Wijzen houdt volgens de resolutie in, dat de interbestuurlijke verhoudingen worden gerespecteerd en artikel 108 lid 3 Gemeentewet onverkort wordt toegepast. Dit betekent dat gemeenten gecompenseerd worden voor de feitelijke uitgaven in het kader van de Jeugdwet. De financiële taakstelling in de Hervormingsagenda moet voldoende onderbouwd zijn en aantoonbaar op basis van monitoringafspraken tot daadwerkelijke kostenbesparingen leiden, waarbij rekenschap wordt gegeven van het effect van het financieel kader op de hulpverlening aan kwetsbare kinderen. De uitvoering van de Hervormingsagenda wordt gemonitord door een onafhankelijke commissie.

Het college heeft uiteraard voor deze resolutie gestemd die unaniem is aangenomen door de bij de ALV vertegenwoordigde gemeenten.

Coronamaatregelen

In uw raadsvergadering van 12 januari 2022 is met algemene stemmen de motie vreemd 'Steun Hengelose ondernemers' aangenomen. In die motie draagt de raad het college op om bij de volgende VNG-vergadering in te brengen dat maatregelen niet alleen op basis van medische overwegingen genomen moeten worden, maar dat ook sociaal, psychologische en economische effecten betrokken moeten worden.

Tijdens de raadsvergadering heeft wethouder Gerrits al aangegeven dat het college met een aantal andere gemeenten een motie had voorbereid voor de ALV van de dag na de raad. Deze motie is ingediend tijdens de ALV van 13 januari als motie Breda "Evenwicht in coronamaatregelen". Deze motie doet naar ons oordeel volledig recht aan de gevoelens van uw raad en gaat qua inhoud en strekking wellicht zelfs nog een stap verder.

Met deze motie wordt het bestuur van de VNG onder andere opgedragen om bij het nieuwe kabinet op te roepen om bij het besluit tot het nemen van maatregelen, meer evenwicht te brengen in de aandacht voor de zorg en de aandacht voor de verschillende sociale, maatschappelijke en economische effecten. Om vervolgens op basis daarvan te kijken onder welke omstandigheden de samenleving wel veilig open kan.

Verder wordt bijvoorbeeld opgeroepen om bij de besluitvorming van maatregelen gelijktijdig met steunpakketten te komen die dekkend en gelijk in te zetten zijn en de steunpakketten in te zetten op een manier waardoor de samenleving en de economie minder kwetsbaar wordt. Maar bijvoorbeeld ook om te komen tot een perspectief voor de lange termijn, waarin we als samenleving leren leven met corona en waarbij de samenleving weer meer vertrouwen krijgt in het coronabeleid. Gemeenten zijn bereid om een perspectief voor de lange termijn samen met het kabinet en sectoren uit te werken.

De motie 'evenwicht in coronamaatregelen' is met algemene stemmen aangenomen.

Uitvoering Klimaatakkoord

Klimaatverandering treedt steeds nadrukkelijker op de voorgrond en daarmee ook de opgave daar wat aan te doen. Ook in Hengelo geven we daar uitvoering aan, met onder meer de Regionale Energie Strategie (RES) het Omgevingsprogramma Nieuwe Energie 2021-2030, de Transitievisie Warmte en de Klimaatadaptatiestrategie. Als gemeente komen wij daarmee de afspraken uit het Klimaatakkoord na. Het is echter nu aan het Rijk om ook de benodigde stappen te zetten. Dat is hard nodig: we staan op het punt om van 'het vormgeven van besluiten en beelden in (ruimtelijke) planvorming en kaders' over te gaan naar de uitvoering. Dat kan niet zonder de door de gemeenten gestelde randvoorwaarden om de transitie haalbaar/betaalbaar te maken voor de samenleving, de beschikking over de juiste bevoegdheden en vergoeding van de uitvoeringslasten. Ook bij de begrotingsbehandeling in november 2021 hebben wij daarover met elkaar van gedachten gewisseld. Wij zijn op het punt beland dat het Rijk met extra financiële middelen voor de uitvoering over de brug moet komen. Daarom heeft uw raad onder voorbehoud van het beschikbaar komen van deze rijksmiddelen voor de uitvoering, de verwachting uitgesproken op het gebied van de energietransitie in 2022 de voorbereidingen voor de eerste zon- en windprojecten te

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074

kunnen starten en dat, als uitvloeisel van de Transitievisie Warmte, gestart kan worden met het opstellen van de eerste wijkuitvoeringsplannen.

Over de volle breedte heeft het kabinet in de rijksbegroting een bedrag uitgetrokken van € 6,5 miljard voor intensivering van het klimaatbeleid. Dit bedrag wordt over meerdere jaren uitgespreid. Het is positief dat het kabinet deze investering doet, tegelijkertijd is er veel meer nodig om de doelen uit het Klimaatakkoord te halen en de transitie haalbaar en betaalbaar te maken voor onze inwoners. Met Prinsjesdag heeft het kabinet € 70 miljoen beschikbaar gesteld voor 2022 voor de uitvoering door medeoverheden. Daarmee zijn we er nog lang niet te om te voldoen aan de randvoorwaarden. In de gesprekken met het kabinet moet de VNG dit blijven benadrukken.

Om dit kracht bij te zetten zijn op dit vlak vier moties ingediend, waar wij alle vier voor hebben gestemd:

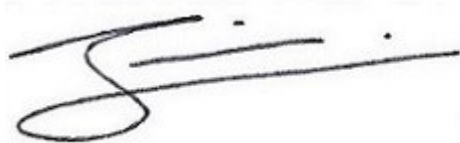
- a. De motie 'Financiering energietransitie' (aangenomen met 100%). Doel van deze motie is te bewerkstelligen dat Rijk en gemeenten de komende jaren moeten toewerken naar een evenwicht in de bestuurlijk-financiële verhoudingen (taken, bevoegdheden en zowel uitvoeringslasten voor gemeenten als ook middelen voor invulling van woonlastenneutraliteit) om de doelen van het klimaatakkoord te halen;
- b. De motie 'Met prioriteit het elektriciteitsnetwerk geschikt maken voor de energietransitie' (aangenomen met 100%). Met deze motie wordt de problematiek rond de netwerkcongestie onder de aandacht gebracht van het kabinet;
- c. De motie 'Compenseren Netwerkproblematiek Energietransitie' (aangenomen met 97,37%). Deze motie onder meer roep op de salderingsregeling voor particulieren in deze probleemgebieden die zonnepanelen op hun dak plaatsen te verlengen en de vanaf 2023 beoogde afbouw van deze regeling op te schorten; en
- d. De motie 'Uitvoeringskosten gemeenten klimaatakkoord' (aangenomen met 100%). Deze motie roept het VNG bestuur op de verhoogde doelstelling (55%) en ambitie (60%) voor CO₂-reductie in 2030 in het coalitieakkoord zich verhouden tot het ROB-advies dat gebaseerd is een lagere CO₂-reductie (49%) en te onderzoeken wat dit betekent voor de uitvoeringskosten voor het klimaatakkoord van gemeenten. Maar bijvoorbeeld ook om in gesprek te gaan met het kabinet over de rol van gemeenten in de uitvoering van het Klimaatakkoord.

Afrondend

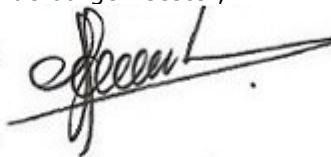
Al met al is een klemmend beroep gedaan op het VNG bestuur om met het kabinet in gesprek te treden over de (financiële) positie van gemeenten en andere onderwerpen, waarvan wij met deze brief van de meest in het oog springen verslag hebben gedaan. Tevens hebben wij met deze ledenvergadering opvolging gegeven aan de op 12 januari 2022 aangenomen motie van uw raad 'Steun voor Hengelose ondernemers'. U kunt de uitslagen van de stemmingen met de onderliggende stukken terug vinden op de site van de VNG: [Uitslagen stemmingen ALV 13 januari 2022 | VNG](#).

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over onze inbreng tijdens de ALV van de VNG van 13 januari 2022.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris, de burgemeester,

De heer J. Eshuis

De heer S.W.J.G. Schelberg

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074